

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe un an 3 fl. (6 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. 50 cr. (3 coroane).
Pentru România 15 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada
Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Nu le mai este rușine...

Tot mai multă lumină se face în străinătate, în țările culte ale Europei cu privire la stările dela noi; tot mai mult se desvălesc și es la iveală isprăvile și ticăloșiile, ce le săvârșesc stăpânitorii nostri în viața politică.

O nouă dovadă 'ni-s'a dat despre aceasta. Acum de curând a eșit o cărțiță în limba franceză, scrisă de *Lefèvre-Pontalis*, care e un om învățat, membru al academiei franceze din Paris. Titlul cărții este: *Alegerile în Austria și Ungaria*. Precum se vede și din titlu, autorul se ocupă cu deosebire cu *alegerile dietale ungurești* și ne înfățișează o iconă credincioasă, reală a lor, arătând toate abuzurile și încălcările de lege, ce le fac stăpânitorii nostri. În cărțița sa învățatul francez face amintire despre numărul restrâns — prin dare — al alegătorilor, despre puterea nețermurită, dată presidentilor de alegere, despre aducerea alegătorilor la locurile centrale de alegere și nu-și poate ascunde mirarea asupra împrejurării, că votarea se face cu gura, și nu cu țidule, ceea-ce dă prilej cu deosebire la abuzuri, la cumpărarea și înfricarea alegătorilor. Când nu se aplică forță, — zice învățatul francez — joacă cu atât mai mare rol banii. Voturile se cumpără mai mult sau mai puțin în secret și adese-ori se pun în licitație, mai cu seamă la alegerile cu sfârșit îndolnic. Din pricina aceasta

câte-o alegere costă cel puțin la 25.000 de franci, dar' sunt și de acele, la cari se spesează peste 100.000 de franci.

Toate aceste spuse le întărește cu date, amintind între altele alegerile din urmă, făcute la Besztercebánya, Tirnavia, Nograd etc.

Înșirându-le aceste, autorul arată, că Ungaria se deosebește de Anglia — cu care Maghiarilor (fală goală) le place a se asemăna — prin aceea, că până când Maghiarii nu-și schimbă legea și datinele de alegere, în Ungaria nu vor fi alegeri libere și cu toate că Maghiarii în îngâmfarea lor cred, că Austria este rămasă îndărăptul lor, pot să iee lecție și pildă dela Austriaci.

Eată tot atâtea adevăruri, pe cari le spune un străin, care nu are legături cu noi Românii, ba, precum se vede din cartea sa, este binevoitor Ungurilor. Și tocmai în aceasta stă însemnătatea cărții. Când scriem noi Românii lucruri de aceste despre Maghiari și isprăvile lor, Maghiarii ne zic, că spunem neadevăruri și numai din pizmă li înegrim înaintea străinilor. Ce ză zică însă acum, în fața desvălirilor făcute de Lefèvre-Pontalis? Cei mai mulți tac, ear' alții mărturisesc că are dreptate învățatul francez.

Astfel este foaia ungurească „*Házánk*”, care nu numai că-i dă dreptate, dar' recunoscând ticăloșiile făcute de Maghiari, ne dă mărturisiri prețioase.

„Am ajuns până acolo — zice aceasta foaie — încât noi între noi nu ne mai rușinăm de nimic, dar' dacă străinii ne desprețuesc

pentru murdăriile noastre, poate că ni-se va deștepta conștiința de sine”.

Ei, eată unde au ajuns guvernânții noștri: în starea cea mai ticăloasă, când nu le mai este nici rușine de cele-ce fac și trebuie să vie străinătatea, să le dea peste nas, ca să se trezească și să-și îndrepte calea, de vor mai pute.

Lefèvre-Pontalis nouă ne-a făcut două slujbe: Ântâin, prin desvălirile lui a arătat lumii, că cele-ce le-am spus noi despre alegerile maghiare, sunt drepte și astfel se adeverește, că noi nu luptăm cu minciuna, ci cu armele adevărului.

A doua slujbă e, că învățatul francez, a arătat nemijlocit îndreptățirea pasivității noastre față de alegeri.

Cine va ceti cărțița lui L. Pontalis nu-și va mai pune întrebarea, că pentru ce Românii nu intră în lupta electorală? ci va zice: Bine fac Românii că se țin departe de alegerile maghiare, căci prin aceasta nu numai că protestează împotriva abuzurilor și legii nedrepte, dar' totodată își și feresc, încât se poate, poporul de murdării.

Așa se fac cunoscute de-o parte ticăloșiile stăpânitorilor noștri, de alta ținuta noastră dreaptă și cum se cade. De dorit ar fi, ca să iese cât de multe cărți în limbile culte, asemenea cărții lui Pontalis, ca să se facă cunoscute nu numai mișeliile dela alegeri, ci și celelalte abuzuri și nedreptăți, ce se fac la noi pe toate terenele vieții publice.

FOIȚA.

Foc țigănesc.

Anecdota populară.

Un Săcui, de unde anume
nu știu că n'am întrebat,
Să pornise 'n zori de ziuă
dintr'un sat în spre alt sat. —
Pe la prânzul mic s'oprește
din pricina ostenelei,
Și s'așază să mănânce
într'o margine a șoselei.*)
Dar' vedeți, sărac Săcuiul
cum ts cei mai mulți din ei,
N'avea alta de mâncare
decât pâne și ardei.**)
Și era flămând săracul
par'că nu mâncase-un an,

*) Drum de țară.

**) Paprică verde.

Și'n 'nghițea... când de odată
iată 'n cale ș'un Țigan.
— Bună vremea, bade... uite,
Nici nu te băgaiu în samă...
Dar' mâncarea cea de colo...
nu 'mi-i spune: cum se chiamă?
Și Săcuiul zice: *miere*.
— Miere, bade? Aoleu!...
De nu-'mi dai și mie-o țără
să mă bată Dumnezeu!
Dar' n'așteaptă să-l poștească
iute mâna și-o întinde,
Ș'un ardei rotund și mare
drept de coadă 'mi-l și prinde.
Și crezând curat că-i miere
nu mai stă să se 'ndoească,
Îl bagă întreg 'n gură
cu o peștă țigănească.
Dar' simțindu-'i gustu în urmă,
de durere a prins să sară
Și să strige: — Valeu mamă!
Hau săriți că ard ca para!
Și ducând la gură mâna,
o crol pe drum la vale.

Un Român c'un car de paie
fi venea încet în cale.
Dar' Țiganul tot din fugă,
de abia zărind Românul:
— Înapoi! răcnește din sul,
vin cu foc, păzește-ți fînul!...

După V. Corban.

Poesii populare.

Din Pianul-de-jos.

Culese de Antinte Nanctu.

Frunză verde de cicoare
Am o mândră ea o floare,
Frunză verde lemn frumos
În Pianul cel din jos,
Mândra 'naltă subțirea
La obraz c'am ochișea,
Trup subțire, viorel,
Și la mers c'am frumușel,
De n'ar fi mândra frumoasă
N'ar fi fete mănioase,

La temniță. În săptămâna trecută au stat în temnița poliției din Sibiu trei zile domnii *Onoriu Tilea*, inginer și *Dr. Octavian Rusu*, avocat. Abia au eșit acestia și a intrat Sâmbătă d. a. la 5½ ore dl *Dr. Ioan Rațiu* începându-și pedeapsa de 10 zile arest, ce i-s'a dat pentru convocarea conferinței naționale pe 24 Octomvrie 1896.

Unul ese, altul intră — în temniță! Eată semnul situației în Ungaria »liberă«.

Oficieri români la manevrele noastre. Ziarul »Epoca« din București este informat, că la marile manevre dela Totiș, în Ungaria, unde precum se știe va fi de față și împăratul *Wilhelm* al Germaniei, vor lua parte toți oficerii din armata României, cari fac studii în armata austro-ungară. Ca chemat deosebit și oaspe al Monarchului nostru va fi de față la manevrele acestea și Maiorul *Demetrescu*, care vine anume dela București.

„Avram Iancu, regele Carpaților“. Librăria societății noastre »Tipografia« a fost lovită de nou cu o pedeapsă de 50 fl. din partea procurorului sau mai bine zis a tablei reg. În toamna anului 1896, librarul nostru a comandat pentru un domn la o librărie din București, romanul cu titlul de mai sus.

Cartea a venit până la graniță; aci a fost confiscată. În loc de a primi dela postă cartea, librarul nostru, dl *V. Dressnandt*, a primit o citație dela judecătoria cercuală, să poștească la pertractare. Judecata s'a făcut în Decemvrie 1896. Acusator a fost procurorul *Nagy*. Librarul nostru a fost condamnat la o pedeapsă de 30 fl., pentru-că a cutezat să procure o carte, care ce e drept nu e oprită, dar' are un titlu împotrivor — *statului maghiar*.

Procurorul n'a fost îndestulit cu pedeapsa și a recurat la tablă, care în ședința dela 13 Aprilie 1897 a ridicat pedeapsa la 50 fl., în cas de neincasare la 5 zile arest! Motivul? »...pentru-că — zice sentența tablei din Cluj — acusatul chiar și din titlul contrar dreptului public, al romanului a putut ști, că acela (romanul) conține descrierea împrejurărilor din acel timp, care e potrivit la agitație contra națiunii maghiare! — de aceea e de același cuprins cu tipăriturile oprite, și cu toate acestea l-a comandat și introdus în țeară«.

Adecă și păgubiți și pedepsiți! Mai zică apoi stăpânitorii nostri, că nu vreau să ne nimicească!

Mai încet... Ziarul jidovesc al guvernului maghiar, tipărit nemțește, »*Pester Lloyd*« scriind despre stările din Austria, în un articol de fond amenință, că dacă se va introduce în Austria *federalismul* (adecă deopotriva îndreptățire a popoarelor) Maghiarii vor trece toți în tabăra kossuthistă și vor introduce uniunea personală cu Austria.

Mai încet, perciunatule... căci noi așa știm, că în Ungaria mai sânt și alte popoare, afară de Maghiari....

Dela „Asociațiune“.

Din raportul general despre activitatea, comitetului central al „Asociațiunii transilvane etc.“ în anul 1896 scoatem și noi unele date:

Comitetul a ținut 21 de ședințe.

Școala civilă de fete a „Asociațiunii“ a fost cercetată de 78 de eleve. În internat au fost 52 eleve.

Întreaga avere administrată de „Asoc.“ a fost de 160.543 fl. 48 cr. și 85,000 lei. Anul acesta a mai cumpărat „Asociațiunea“ o curte mare, unde se va face „Casa națională“.

În anul acesta a primit „Asociațiunea“ ca donațiuni 20.000 fl. dela „Albina“ din Sibiu, ca să facă un internat de băieți, 1000 fl. tot dela „Albina“ pentru trebuințele curente ale școlii civile, 400 fl. dela dl *Iosif St. Șuluțiu*, care și-a donat, cartea sa, „Biografia lui *Avram Iancu*“, ca din venitul de pe ea să se înființeze o fundațiune.

Membrii fondatori an fost 68, membrii pe viață 181, membrii ordinari 774.

Biblioteca „Asociațiunii“ constă din 3345 opuri în 9789 tomuri, 5992 broș. și 15 harte.

Despărțiminte are „Asociațiunea“ 33. Dintre acestea n'au dat nici un semn de viață cele din *Agnita*, *Betlean*, *Ciachi-Gârbău*, *Dej*, *Elisabetopol*, *Mociu* și *Treiscaune*.

Din raportul despre cărțile românești tipărite în Ardeal și Ungaria se vede, că s'au tipărit 103 în 199.950 exemplare, 12 au fost călindare, între cari cel mai voluminos și mai eștin a fost „Călindarul Poporului“ dela „Tipografia“ noastră. Gazete au fost 16 în 2 milioane și 402 180 de exemplare.

După-cum arată datele publicate până aci, „Asociațiunea“ desvoaltă o mare activitate în favorul literaturii române și a culturii poporului român, care va crește încă și mai mult după zidirea „Casei naționale“.

Noi inteligența și țeranii dela sate încă putem ajuta scopurile „Asociațiunii“, care mai mult pentru noi lucră, dacă ne facem cel puțin membrii ajutători la despărțimintele ei.

Țeranii din Danemarca.

Danemarca este o mică țerișoară, în vecinătatea Germaniei, cu locuitori harnici, de viață nemțească. Eată ce scrie un călător despre starea țeranilor:

Averea Danemarcei, pusă în cumpănă cu numărul locuitorilor, e mai mare decât a tuturor statelor, și țeranii din această țeară țin azi locul întâiu printre națiunile cele mai bogate.

Aceasta știți de ce? — Pentru-că țeranul danez la început și-a cultivat creerul și pe urmă câmpul, și și-a dezvoltat spiritul, înainte de a-și desvolta comerțul.

Într'adevăr în Danemarca sânt numai 2,300.000 locuitori și totuși ea are 66 de „școale înalte populare“, unde se învață tot ce trebuie să știe un om făcut pentru muncă, și 15 școale de grădărie, unde lucrătorii dela câmp se duc să desovtrșească ce știu.

Aceste „școale înalte populare“ sânt adevărate universități, în care se dă țeranilor și țerancelor o oare-care cultură a spiritului, fără a le răpi — băgați de seamă aci — fără a le răpi dragostea de agricultură.

* * *

Eleții țerani — sau țerance, căci femeia e tratată aci ca și bărbatul — sânt hrăniți și locuiesc la universități, unde li-se dau cunoștințe din istorie, literatură și din toate științele, aplicate la agronomie.

E de observat, că un mare loc e lăsat deprinderilor trupului: dări la semn și gimnastică etc.

Mulți din acesti elevi sânt fii de muncitori săraci, cărora statul le dă ajutoare. În fiecare an ei țin un fel de întruniri în care comentează ce au învățat și își spun și păreri personale.

Astfel es în fiecare an zece mii de țerani din școale și se întorc la țeară, ducând cu ei știința și iubirea de muncă.

Dar' nu numai atât.

Ca să nu uite ce au învățat și ca să știe ce înaintare se face în lume, în fiecare sat este o „casă de întruniri“ cu sală de primire pentru 500—600 de persoane, și bibliotecă.

Earna, tinerimea face gimnastică și joacă în această sală.

Seara familiile se strâng aici și ascultă conferențele oamenilor, cari umblă din sat în sat și cari vin mai în toate zilele.

* * *

Dar' mândruța-i ca o stea
Fetele n'o pot vedea,
Și pe mine pentru ea,
Ficiorii și fetele
Totdeauna îmi zicea
Să mă las de mândra mea,
Că nu-i fată de bogat
Și-i fată de om sărac,
Eu pe mândra n'oi lăsa
Până capu sus mi-o sta.

Maică inima mă doare
Să mă lași în șezătoare,
Te-aș lăsa maică, lăsa,
Dar' am auzit ceva,
Că iubești voinic sărac,
Fălos a și cel bogat.
Maică măculeana mea
De sărac e cam sărac
Da nu am ce să mă fac,
Maică măculeana mea
Decât după cel avut
Să trăesc maică urt,
Mai bine după sărac

Să trăesc maică cu drag,
Dă-mă maică, badiului
Giabă n'are casa lui,
Casă n'are dar' își face
Dă-mă, maică, dacă-mi place.

Pela noi prin prunișori
Cărarușe de ficiorii
Unul merge altul vine
Altul pe mini să mă ieie,
Maică vine-un gazdă mare
Lăsă-l maică în supărare,
Vine maică un fluieraș
Dă-mă, maică, mintenaș.

Din Comloușa.

Culese de *Basilu Albu*, cantor-învățător.

Cucul cântă la isvor
Vara când mie mi dor,
Cucule peană micrie
Tot așa mi-ai cântat mie,
De pe creangă de stejar
Să trăesc cu mult amar,

De pe creangă de moliz (malin)
Să trăesc fără părinți,
De pe crenguțe de brazi
Să trăesc cu mult necaz.

Măi badiță d'ngă iaz
Fă-ți fântâna în prilaz,
Și strigă seara pe lună
Hai lele la apă bună,
Eu din graiu că ți-oiu grăi
Ba eu că nu ți-oiu veni,
Că n'am pânză de-a nălbi
Nice vorbe de a grăi,
Pânza eu o am albit
Atunci când noi ne-am iubit,
Și vorbele le-am gătat
Când de iubit ne-am lăsat.

Trandafir de pe cetate
Am o mândră cu dreptate,
Am o mândră ca o stea
Mă chiamă mereu la ea.

Sufă vântul pe hotar
Ce plângi mândră-așa amar,

Această creștere deosebită, viața aceasta la un loc desvoaltă, firește, în clasele agricole gustul de viață publică și de politică.

Țeranii și țerancele discută mult, cetesc foarte mult. Unii și scriu.

Mulți politicieni dintre cei mai cu influență sunt țerani.

Acum cei mai mulți deputați sunt țerani și lucrători agricoli.

Dar' să ajungem la partea cea mai însemnată.

Urmarea nemijlocită a răspândirii instrucției la țeară a fost o sporire mare a producției, a roadelor.

Sămănăturile au dat întreit.

S'au destelinat 54 de leghe pătrate de locuri și s'au creat 24.000 de case nouă și în sfârșit au ajuns să facă secerișul cu o lună mai de timpuriu decât înainte!

Dar' țeranul deștept nu s'a ocupat numai de pământ.

El s'a gândit că se poate ca prețul bucatelor să se scadă. Atunci s'a ocupat de sistemul lăptăriilor.

În această privință a făcut minuni.

Danemarca e țeara, în care, în măsură cu numărul locuitorilor se află mai multe vite.

Lăptăria daneză a luat deodată o întindere nespuse de mare și are acum un nume bun.

Danezii au luat modul lăptăriilor cu vapori.

Lăptăria cu vapori cere cheltueli mari, dar' aduce însutit decât a fost cheltueala.

Ca să poată suporta cheltuelile, țeranii dintr'un sat se însoțesc la olaltă și fac o mare lăptărie cu vapori, cu rătoritoare cu ghiață etc. Toți cari au pus bani sunt comproprietari ai lăptăriei și venitul exploatării îl împart între ei.

Sistemul lăptăriei cu vapori a adus o mare sporire a producției untului și exportarea lui în alte țeri.

Francia trimite acum de cinci-ori mai puțin unt în Anglita ca mai înainte, numai din pricină că o bate Danemarca pe acest teren.

Acum toate lăptăriile țeranilor se vor uni și vor forma o societate de exportarea untului, care va vinde străinătății de a dreptul. Să înțelege ușor ce câștig vor isbândi.

Toate produsele agriculturii au tras folos, din îmbogățirea repede a țerii. Producția de galițe, de porci, ouă a ajuns la mare înflorire.

De aceea și vin ingineri agronomi din toate părțile lumii să studieze frumoasa organizare agricolă din Danemarca...

Sistemul însoțirii a isbutit așa de bine, la lăptărie, încât țeranii l-au aplicat și la brutării, la bererii, la mori etc.

În sfârșit țeranii își strâng capitalurile în bănci care sunt ale lor, și administrate de ei ori de încredințării lor. Au acum 400 de asemenea bănci.

Nu e oare frumos aceasta?

E de prisos să mai spunem, că cu o asemenea rinduală nu e săracie; toată lumea lucră și toată lumea se bucură de venitul muncii.

Iată cum, în chip simplu, numai prin inteligență și muncă, țeranul danez e cel mai înaintat din lumea întreagă.

După E. Mosard.

Reuniunea sodalilor din Sibiu.

— Adunarea generală. —

Sibiu, 7 Sept. n.

Duminecă după amiază s'a ținut adunarea generală a „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”, și a decurs într'un mod vrednic, care înseamnă un nou început în viața mult cercatei reuniuni.

Adunarea a fost presidată de venerabilul *Nicolau Cristea*, asesor consistorial, care dela înființarea ei a lucrat cu zel neobosit pentru aceasta reuniune, vrednică de tot spriginul publicului românesc.

Deschiderea ședinței a făcut-o dl președinte printr'o vorbire foarte frumoasă, care a pătruns adânc pe cei de față.

S'a ales o comisiune pentru revisuirea socotelilor.

Din raportul comisiunii s'a constatat că socotelile sunt în regulă. Averele reuniunii e de 800 fl 48 cr.

După aceasta președintele, într'o vorbire mișcătoare, arată membrilor că după muncă de 30 ani se vede îndemnat a se retrage și recomandă adunării să purcedă la alegerea unui nou comitet.

Adunarea drept mulțămăită pentru merite alege pe dl *Cristea* președinte de onoare pe viață, iar dl *Nicolau Simțion*, care atâția ani a fost vicepreședinte al reuniunii, a fost proclamat membru onorar.

S'a procedat apoi la alegerea noului comitet, care s'a compus astfel:

Președinte: dl *Victor Tordășinau*, vechiul membru strădălnic al acestei reuniuni.

Vicepreședinte a fost ales zelosul membru *Ioan Ganea*, măestru cojocar, care asemenea a lucrat mult pentru reuniune.

S'au ales apoi ceilalți deregători ai reuniunii: Notar: *George Poponea*, sodal tipograf; Cassar: *Florea Crucită*, măestru croitor; Controlor: *Ioan Roșca*, măestru pantofar; Bibliotecar: *George Mocian*, sodal tipograf. Membrii în comitet: *Zaharie Voileanu*, măestru croitor; *Constantin Dragoș*, măestru păpușar; *Zacharie Aron*, măestru cismar; *Ioan Ban*, măestru cismar; *Ioan Morariu*, sodal tipograf; *George Săsărman*, sodal pantofar; *Pavel Imbăruș*, sodal văpsitor; *George Maier*, sodal măsar.

Dl președinte plin de bucurie anunță rezultatul constituirii, gratulează reuniunii și-i urează prosperare și înflorire sub noul comitet tinăr. Între aclamațiuni la adresa președintelui de onoare ședința s'a încheie și membrii s'au împărțit ducând cu șine nădejdea într'un viitor frumos al reuniunii.

Raportorul.

SCRISORI.

Reuniunea meseriașilor români din Seliște.

Din Seliște, în luna lui Iulie c.

(Urmare și fine.)

Pentru-ca on. public cetitor să aibă o idee mai lămurită despre înțeleapta conducere a dlui Dr. N. Maier, ca președinte al reuniunii meseriașilor, las ca să urmeze următorul caz cam demult întemplat: În anul 1887 mai mulți învățăcei dela meseriași au primit ajutor din fundațiunea „Andronic”. Dl Maier ca protopop și președinte al reuniunii a împărțit învățăceilor ajutoarele. Acestia cum pun mâna pe bani se duc la o cărcimă și-i cheltue. Venindu-mi aceasta la cunoștință îl rog pe dl Maier printr'o scrisoare ca pe viitor învățăceilor să li-se dea ajutorul prin măestrii, că i ei le știu lipsele, sau mai bine reuniunea în înțelesul statutelor are a purta învățăceilor de grije, și să nu lăsăm ca băieții să-și toace pe ușor banii primiți ca ajutor. Aceasta bag seamă l-a supărat urf pe d-sa și-mi dă un răspuns, care de sigur nu-i face cinste.

Din Mărtinești.

Culese de *Nicolae Popoviciu* inv.

Mândra cu scurteica scurtă
S'a necat mâncând la urdă,
Și de atunci hârcăește
Totdeauna când tușește.

Câte fete 'n sat la mine
Toate 's cu buze subțire,
Dar' la una 's foarte groase
Ca muchea săcurei noastre.

Fetele de aici din sat
Toate bine și-au luat
Chischinee de mătășă
Ca să le-arete frumoasă.
De-ar pune pe ele-argint
Urfu tot fi urf,
Și de-ar fi aur pe haine
Țiganele-'s tot țigane.

Cum n'oiu plânge-amar de mine
Când te duci mă lași pe mine.

Zis'am eu cătră lelea
Mărităte n'astepta,
N'astepta tu după mine
Eu sunt tinăr nu-'s de tine.

Tu te duci bade iubit
Nici de asta n'am gândit,
N'am gândit eu să mă lași
Când eram noi așa dragi.

Du-te, bade, 'ntreaba ta
Că eu te voi n'astepta,
Și vină eară la noi
Să trăim noi amândoi.

Cuprinde-ți mândră pe altul
Și-l chiamă la voi cu dragul,
Îl iubește din inimă
Cum m'ai iubit tu pe mine.

Poartă-te, lele, măreață
Ca la ficioarăși să placă,

Poartă-te, lele, și tare
Nu te uita la ori-care.

Dacă te vei purta bine
Vei plăcê la ori-și-cine,
De vei fi și de-omenie
Îmi vei plăcê tu și mie.

Codrul cu frunză lungă
Cadă peatra nu te-ajungă
C'am șezut sub tin' la umbră.
Codrul cu frunză lată
Cadă peatra nu te bată
C'am șezut sub tine-odată.

Frunză verde din doi fagi
Fostu-ne-am noi, mândră, dragi,
Frunza din fagi s'a uscat
Noi deolaltă ne-am lăsat.

Plânge, lele, te vaietă
Când ne despartim deolaltă,
Plânge și te necăjește
Când badea te părăsește.

De aici ură neîmpăcată asupra mea, căutând prilej de răsbunare. Se întâmplă că în același an 1887, lipsesc prin Septembrie vr'o 4 zile din comună și știuția sa se folosește de ocazie, printr'o meșteșugire care numai laudă nu 'i-a făcut și convoacă o adunare generală extraordinară, și membrii fără a ști, fără a-și da seama, la propunerea dlui președinte mă distituesc fără nici un motiv din postul meu de secretar al acestei reuniuni, și pe dl părinte Dimitrie Roșca din postul de v. președinte.

După reîntoarcerea mea 'mi-se dă de știre, că eu și părintele Roșca sântem destituiți din posturi și aceasta la placul dlui președinte Maier. Am rămas uimit de atâta cutezanță, și fără de lege.

Nu se putea ca să sufer această pată și în ziua următoare m'am prezentat domnului vice-comite arătându-i toate din fir în păr. Domnia sa 'mi-a zis: Fii domnule liniștit, voiu rîndul pe dl Lemenyi, pretor suprem, și ca comisar industrial va cerceta faptul și la dorința și propunerea d-voastră pe baza §-lor 3 și 8 din statute, îi va cere presidentului d-voastră demisiunea. 'I-am mulțumit și am plecat. După vre-o câteva zile adevărat că dl pretor Lemenyi în calitate de comisar industrial convoacă adunarea generală a reuniunii în care s'au constatat ilegalitatea, cu care ne-au destituit dl președinte, ne institue de nou în posturile noastre, ear' noi dimisionăm lăsând loc presidentului și la ai sei. Pe urmă au rămas ca eu pe baza §-lor 3 și 8 să fac propunerea pentru dimisiunea presidentului. Dl Lemenyi mai înăinte m'a făcut 'ent ca să 'mi retrag propunerea să nu ne facem ca români de rîsul lumii. 'L-am ascultat și am retras-o și de atunci și până azi dl D. N. Maier tot încă mai funcționează ca președinte al reuniunii meseriașilor din Săliște. Dela înființarea reuniunii și până azi dintre cei mai vrednici și mai zeloși membri fondatori, peste 10, am părăsit Săliștea, alții au murit. Azi această reuniune abia mai dă semne de viață, nu a cetit nici într'un an nimenea vre-o socoteală s'au vre-o dare de seamă despre mersul și progresul acestei reuniuni.

Pentru-ca din cauza neglijenței celor dela conducerea reuniunii, să nu 'i-se cante vecinica pomenire prea de timpuriu, știut este că în Săliște avem un bărbat foarte onest, cu acurateță și punctualitate, model în ale serviciului d-sale, Român foarte bun și cu durere de inimă și iubire cătră tot ce e bun și frumos. Acesta este dl pretor-suprem *Petru Drăghiciu* care în ale meseriilor reprezintă forul I. și în virtutea §-lui 153 al legii de meserii având toată puterea, îl rog din adâncul inimei mele românești, ca cât mai curând să binevoască a da reuniunii meseriașilor din Săliște balsamul vindecător ce îi va afla d-sa de bun!!!

Ca cel dintâiu membru fondator pe care această reuniune m'a costat timp și bani, nu am scris din răutate această epistolă, dar' ne mai putând suferi atâta neorînduială și atâta neglijență m'am hotărît ca în numele meu și al soților mei de idei, d-le Maier, să-ți cerem dimisiunea de președinte al Reuniunii noastre și aceasta pe baza §-lor 3 și 8 din statute.

Vouă meseriașilor membri ai reuniunii vă zic: Numai răvniți a avea conducători de aceia cari își bat joc de voi, folosindu-vă numai ca unealtă.

Conduceți-vă voi de voi, căci aveți bărbați destoinici în mijlocul vostru.

Voi de voi sprijiniți-vă și ajutați-vă, uniți-vă după zisa poetului: încugete și în sim-

țiri, sprijiniți totdeauna ce e bun și frumos, fiți drepiți, și luptați-vă totdeauna pentru adevăr; făcând astfel și dușmanii voștri vă vor iubi și respecta!!!

Nicolae Moisin din Săliște,
fost secretar al reuniunii meseriașilor din Săliște, de prezent neguțător în Sămbăta-de-jos.

Din comitatul Ugocei.

August 1897.

Onorate dle Redactor!

Din toate părțile locuite de Români, dar' mai cu seamă de acolo unde poporul abonează una sau alta foaie românească să poate auzi și e informat despre multe lucruri folositoare, numai din *comitatul Ugocei* până acuma încă nu s'a deșteptat nimenea ca se arete publicului întâmplările și starea poporului de aici, deși și în acest comitat locuiesc Români, durere însă până acuma așa a fost.

Comitatul Ugocei se află în ținutul din stânga rîului Tisa spre vest dela comitatul Maramureș și spre nord dela comitatul Satu-Mare, locuitorii comitatului sînt Unguri, Ruteni, Români, Jidani ect.

Români se află în comunele următoare: *Gerța-mică, Gerța-mare, Turțu, Bătarciu, Comloușa, Valea-seacă, Bocicou și Tarna-mare*. Aceste 6 comune sînt administrate de 5 preoți și 4 capelani, adică Gerța-mică își are preotul și capelanul seu, Gerța-mare are preot, Turțul are preot și capelan, Bătarciu de care se ține și filie Comloșa-Șirlău are preot și capelan, Tarna-mare de care se țin filiile Valea-seacă și Bocicou, are preot și capelan.

Dintre aceste comune voiu vorbi mai pe larg despre comuna *Bătarciu și Comloușa*, prin cari trecând odinioară, am avut prilej a le cunoaște mai de aproape. *Bătarciul* se hotărește cu *Comloușa* și cu *Tamás-váralja*, ear' *Comloușa* se află dela *Bătarciu* spre nord. Locuitorii acestor două comune sînt curați Români în număr de vre-o 1600 suflete în *Bătarciu*, ear' în *Comloușa* vre-o 700 suflete, afară de vre-o câteva familii străine; depărtarea una de alta e un $\frac{1}{2}$ km.

Atât în *Bătarciu*, cât și *Comloușa* se află câte o școală românească confesională, preot și director școlar e *Iacob Pop*, cu locuința în matre *Bătarciu*. Ce se ține de organizarea școalelor din sus amintitele comune, în *Comloușa* se află o școală întru toate conform împrejurărilor de azi, ear' în *Bătarciu* e o școală veche poate din anii 1800, care constă din o culină și chilie de învățământ. Până în anii 1884—85 poporul a fost cuprins cu zidirea bisericeii, care spre lauda lui zisă e una din cele mai frumoase biserici românești. Ea s'a zidit sub conducerea preotului și protopop de pe atunci *Basilin Anderkó* însoțit de zelul seu ginere *Antoniu Covaciu*, azi protopop în Strimtura (comitatul Maramureș). Tot atunci s'ar fi zidit și școala dar' spre durerea tuturor în anul 1885 protopopul a răposat, ear' capelanul amintit fu denumit de preot în parochia *Poteu*, și așa parochia cu filia *Comloușa* au rămas orfane de preot vre-o 1 an $\frac{1}{2}$. Tot în acel timp a răposat și preotul din *Tarna-mare*, unde a fost denumit de administrator în *Bătarciu, Comloușa, Valea-seacă, Bocicou și Tarna-mare* Ioan *Anderkó*, azi preot în *Firiza* (tractul Băii-mari), care în acest timp s'a nisuit a sfătul poporul la fapte bune și a-și face destul chemării sale de preot și păstor sufletesc, până în urmă a fost denumit de paroch în *Bătarciu* *Iacob Pop*, fost preot în *Șisești*. Acesta ocupând parochia *Bătarciu*

a aflat toate în rînd bun, poporul în stare bună și iubitor de religione, dar' cu toate aceste în loc se continue lucrul început de înaintașul seu le-a dat toate uitării și a început mai bine a batjocori pe capelan și învățător și așa școala, care abia să mai rezima în 4 pari, a rămas și e și azi în starea cea mai de compătimit, deși nu odată a fost provocat de cătră consistorul diecesan și inpectorul reg. de școale ca în înțelegere cu poporul se zidească școală nouă. Oare când are de cuget să se zidească școală nouă?

Văzînd poporul neînțelegerea între aceia cari sînt chemați ca pe el să-l păstorească, ba noul preot întorcîndu-și firea și arătîndu-și barbaria, poporul s'a disgustat, s'a înfricat, au început a părăsi biserica și școala, căci preotul în loc ca să-și arete iubirea, barem acuma când e bătrîn își continuă datina lui cea veche.

Vă întreb, D-le Redactor, oare cu cale e ca poporul, care plătește bir (lectical), dă lemne, împlinește zilele de lucru trebuie ca să se teamă de un om al lui mai mare, ca chiar de un solgăbirou? Oare asta e chemarea unui preot, care ar trebui să fie păstorul cel adevărat și cel mai bun prietin al unui popor? să se poarte dur cu poporeniului lui? Însemnați bine d-le părinte, că până când poporul de pe a cărui spate trăești nu va vedea iubire, nici el nu te va iubi, cinstește d-le părinte poporul și vei fi cinstit.

Căltătorul.

Vieța și faptele

lui

Stefan Vodă

cel mare și bun, domnul Moldovei

1457—1504

de *George Cătană*, învățător.

(Urmare.)

Atâta era tot ajutorul dela Poloni. Ei voiau ca și Ungurii a stoarce numai la jurăminte, cum zice marele istoric Șincai despre pretensiunea principilor creștini și în deosebi a Ungurilor și a Polonilor de a supune lor pe Români: «Vezi mândrie, ca să nu zic nebunie, la aceste două neamuri, care credeau, că cu multe stoarceri de jurăminte și cu apărările unora împotriva celorlalți vor supune pe toți Românii».

Eată tot ajutorul dela principii creștini, dacă știau că deși odată Moldova va fi supusă Turcilor, întreaga creștinătate va fi amenințată. Atât craiul polon *Cazimir*, cât și *Mateiu Corvînu* ce-i drept au adunat mare oaste, dar' au trimis-o numai până la graniță, ca să-și apere țerile lor, lui *Stefan* însă nu voia nici unul a-i da ajutor. Astfel *Stefan* în loc de a dobîndi ajutor, cum nădăjduia, rămase singur; dar' cu toate că era avisat în fața acestui pericolu numai la puterile sale, el nu desperă, ci își puse nădejdea în Dumnezeu și se pregăti de luptă.

Într'aceea *Sultanul* ajunsese la *Dunăre* și făcî cinci poduri, ca să-și treacă armata, care era în număr de peste 150.000 de oameni. *Stefan* se încearcă să-l oprească a trece *Dunărea*, când îi veni veste, că *Tătarii* în număr de 30.000 au intrat pe de altă parte în *Moldova* și prădează cumplit orașele și satele, ard, omor, robesc și fac cele mai mari cruzimi.

(Va urma.)

Paiangen uriaș.

— Vezi ilustrația. —

În America, a patra parte de pământ, sînt multe animale ciudate, cari pe la noi nu se află. Prin codri uriași, în parte nestrăbătuți încă de piciorul omenesc și neatinși de sîcure, trăiesc șerpi uriași, paseri șoade și fel de fel de sălbăticiuni și jigăni, cari te

Ilustrația noastră ne înfățișează tocmai o astfel de întemplantare. Paiangelul uriaș a descoperit un cuib de colibri. Paserile colibri sînt cele mai mici paseri din lume. Față de ele paiangelul se simte tare și de aceea le atacă cuibul. De giaba sbeară ele și țipă după ajutor, căci veninosul și răpitorul paiangel se face stăpîn pe ouă și le sugă conținutul lăsând numai gîoacea în cuib.

s'au îmbunătățit și se îmbunătățesc pe zi ce merge; ear' aratul se face dince-dince cu îngrijire tot mai mare, fiind cu băgare de seamă și la timpul când se sîvîrșește acest lucru.

Nu e tot una a ara cu ori-ce plug, nici nu se potrivește a face ori-ce arătură tot la aceeași adîncime, măcarcă știut este că, prin arături mai adînci ca

pun în uimire sau prin forma trupului sau prin felul lor de traiu curios.

Ilustrația noastră ne arată o astfel de jiganie, un paiangel uriaș și niște paseri drăgălașe. Paiangelul acesta are plăcere deosebită pentru ouele de pasere; el atacă cuibul paserilor, cu deosebire a celor mai mici, să ia la hartă cu ele, le alungă și rămânînd stăpîn peste ouă, le sparge coaja și le sugă.

PARTEA ECONOMICĂ.

Aratul se se facă mai adînc.

Roadele îmbelșugate și peste tot venitul de pe locuri atrîuă în mare parte dela modul cum se face arătura. De aceea uneltele pentru lucrarea pămîntului

de obicei, s'ar putè dobîndi roade mai mult bogate. Lucrul este ușor de priceput pentru-că adînc fiind arat pămîntul, aerul, căldura, gerul și apa pîtrund cu înlesnire în păturile mai din jos, disolvînd (topind) materiile hrănitoare, pe cari numai în această stare le pot folosi rădîcinile plantelor. Cu chipul acesta pămîntul cel sterp ecos din afunzime la suprafață se

îmbunătățește și el prin lucrarea aerului, căldurei și gerului; ear' pământul cel bun de deasupra ajungând în afunzime, unde răsbat cele mai multe rădăcini, le hrănește cu îmbelșugare. Altă urmare bună a aratului adânc este, că apa se trage ușor în adâncime și plantele nu sufer de prea multă umezeală în timpuri ploioase; ear' plantele cu rădăcini lungi și puternice se pot întinde și rămuri după plac, aflând nutreț din greu în sinul pământului.

Dacă păturile mai din jos a le pământului sunt compuse din pământ cleios sau din petriș, aratul afund ar fi stricăcios, căci prin scoaterea acestora la fața pământului, pătura roditoare ar deveni mai săracă, în loc să se îmbunătățească.

Când cu gunoarea pământului, când spargem o țelină sau miriștea, arătura nu se face adâncă, pentru-că atât gunoiul, cât și miriștea și rădăcinile se putrezesc mai ușor, fiind acoperite cu mai puțin pământ și aflându-se deadreptul în atingere cu aerul. Sămënța bucatelor încă nu e bine să fie îngropată sub brezde adânci.

Aratul la adâncime se face cu mare folos în ajunul iernii; prin care lucru pământul se îmbunătățește de minune, stîrpindu-se tot odată mulțime de rădăcini, sămënță de burueni, vermi, goange, șoareci ș. a.

Arăturile adânci se fac dela 18—24 cm., cele de rînd de 18 cm., ear' cele numai pe deasupra de 10 cm. afunde.

Toate arăturile, ce e drept se fac mai cu seamă, ca prin ele să se întoarcă și măruneas a pământul; dar', după-cum am arătat și mai înainte, nu e bine să se facă tot la aceeași adâncime. La ogor s. p. și la arăturile din ajunul iernii brezdele se dau mai adânci ca la întors și sămēnat. Tare priincioasă e și arătura dealatului sau incurmeziș; de aceea, dacă se poate, una din arăturile, ce se fac unui loc în același an, s'au măcar la mai mulți ani, să fie de a curmezișul, căci cu chipul acesta nu rămân deloc greși, pământul se mărunește și amestecă mai bine, ear' buruenile se smulg și nimicesc.

Pentru plantele de săpat s. p. cucuruzul, napii ș. a. se ară totdeauna mai afund ca pentru spicoase și aceste arături să se facă din toamnă.

Pentru îmbunătățirea economiei este de neapărată trebuință să arăm mai adânc decât până acum; numai cât aceasta să nu se facă deodată, ci treptat. Astfel, că după-ce în acest an am arat cu ceva mai adânc ca în de obicei, altă arătură mai afundă să nu se întempe până cel puțin, după 2—3 ani, ca în acest timp pământul mort, scormonit din nou prin lucrare, amestecare și gunoie să se îmbunătățească pe deplin.

La arăturile adânci e bine să se folosească pluguri fără cormane (rajol), ca

pământul cel mort numai să se scormonească, dar' să nu fie scos la suprafață pentru-că el e stricăcios plantelor.

Sunt însă locuri, cari până la o afunzime înseamnă, au un pământ humos, gras; dar' n'au fost cultivate îndeajuns. Aceste locuri se pot ară afund fără frică. La celelalte locuri însă afunzimea păturii roditoare se face numai pe încetul, arând în fiecare toamnă cu câte 2—3 cm. mai adânc ca de obicei și numai la câte 4—6 ani odată, făcând o arătură mai adâncă, până am ajuns să avem pătura roditoare dorită.

De mare însemnătate este pentru o rodire îmbelșugată și lățimea brazdei, care trebuie să se potrivească după afunzime: adică la arăturile mai pe deasupra și brezdele sunt mai înguste, ear' la cele adânci și brezdele trebuie să fie mai late.

Prăsirea pomilor.

Mare parte a poporului nostru nu se îndeletnicește de loc cu prăsirea pomilor. Sunt încă, durere, sute și mii, chiar dintre plugari, oameni cu grădini cât vezi cu ochii, dar' n'au prăsit nici măcar un pom și nici că știu, ce și cum să facă, cu toate că acesta e un lucru nu numai ușor, dar' totodată frumos și folositor. Apoi, chiar și cei-ce mai pun mâna să sevrșească când și când câte ceva, ce fac? Aduc din păduri: meri, peri și alți pomi sălbatici, rău crescuți și îmbetrâniți în umbră și desis, cu rădăcinii puține și slabe, din cari foarte rar pot eși pomi în toată puterea și trainici.

Nu aceasta e însă calea de a prăsi pomi. Purcuzând tot astfel va trece încă mult timp până să avem grădinile noastre de-arîndul pline de cei mai aleși pomi. Nu zicem să nu se aducă și pădureți tineri și frumoși cât de mulți; dar', cum am mai spus de atâtea-ori, alta e calea de a ajunge la pomi mulți, sănătoși și a avea trainici și anume prăsinu-i însine din sămburi.

Acum toamna e timpul pentru a face pregătirile de lipsă. Acum ori-și-cine își poate câștiga sămburii, de care are trebuință, își poate pregăti din vreme pământul pentru sămēnat, ear' colo în ajunul iernii să-i samene.

Poamele pădurețe ne dau cei mai buni sămburi, din cari să ne prăsim pădureții de altoit, căci astfel de pomi sunt mult mai trainici decât cei prășiți din sămburii de poame nobile (alese). Buni sunt și cei din poamele, pe care locuitorii din prajma munților le folosesc la facerea oțetului. Cu un cuvânt, nu e lucru mare a aduna fiecare un pumn de sămburi, și neavând însuși poame, chiar a și-i câștiga dela alții, fie și pe bani, că e mare treabă a ave grădina plină de pomi.

Lucrul cel dintăiu, ce neapărat trebuie să-l sevrșească acum fiecare proprietar de grădină, este să-și vază de sămburi de mere, pere, prune, perseci, nuci ș. a.

Pământul, unde are de gând să samene, trebuie umplut cu gunoiu putred și apoi săpat adânc cu arșul și greblat. Pe urmă se fac straturi late de câte 4 urme, și sămburii de prune, de perseci, de vișine, de cireșe ș. a. se sămēnă numai decât după-ce se scot din poame; căci astfel răsar mult mai bine. Sămburii de mere și de pere se vor sămēna numai în ajunul zăpezii — în Octomvrie ori Noemvrie, când se pot săpa și grebla straturile din nou, urmând aruncarea sămburilor cu mâna și astupatul lor cu ajutorul greblei. Sămburii să nu ajungă prea afund în pământ, căci în această întemplantare nu rē-ar destul de iute; spre acest sfirșit e destul dacă vor fi îngropați, cel mult, de un lat de deget. Pe deasupra face bună slujbă un așternut subțire de gunoiu mărunt, lucrurile de toamna fiind astfel gata. De sine se înțelege însă că trebuie ceva făcut ca nici găinile să nu rîcăie, adunând sămburii.

În decursul toamnei se pot aduce și e bine să se aducă și sădească în grădină pădureți sănătoși de prin tufisuri ș. a. locuri.

Negoț românesc.

Cârța, 4 Septemvrie 1894.

Tinērul *Moise Iosif*, care s'a așezat în comuna *Cârța*, (cemitatul Făgărașului), ca neguțator și-a înregistrat firma la tribunalul comercial din Brașov, și-a deschis o frumoasă prăvălie încărcată cu tot felul de articlii (negoț) de lipsă plugarilor nostri, anume: ferărie, pelărie, tălpărie, bumbăcărie, tot soiul de arniciuri, haras, pēr de toate colorile, cărpe de cap, cartoane, joljuri (pânze), articlii de mâncare tutunărie și altele.

Calitatea bună a mărfurilor și prețurile cele foarte mici fac mare ușurătate pentru punga plugarului român.

La aceste se pot adauge și însușirile personale ale numitului neguțator tinēr, deoarece-ce e un tinēr cu școală pentru negoț, de omenie și foarte silitor.

Recomând tot Românului atât din comuna *Cârța*, cât și celor din jur să sprijinească întreprinderea dlui *Moise Iosif*, ear' dînsului îi urez isbândă în negoțul început, ca să poată ține rost cu străinii.

E vremea acum să ne deschidem și noi ochii și să vedem cui dăm banul nostru, și pentru-ce?

Dumnezeu să ajute!

Mihailu Hodârneu,
preot român local.

Prăsirea galițelor.

(Urmare.)

Creșterea galițelor.

Pe când succesul clocei atâră în primul rind dela cloca bună și acomodată, tocmai așa este prosperarea viitoare a galiței în mâna păzitorului; căci puii sunt în săptămânile 4—6 expuși la cele mai mari primejdii.

Toată puterea prăsirei galițelor zace în creșterea acomodată a lor. A ține găini nu este ceva lucru greu, căci ca să putem cumpăra galițe crescute și ca să le dăm nutrețul de lipsă nu este o măiestrie, la asta avem lipsă numai de banii necesari, dar' a crește puii este ceva mai greu și cei mai mulți comit greșeli la asta.

În casurile cele mai multe nu ne succede creșterea puilor, și anume fiind-că le dăm prea multă și neacomodată nutrire. Îndată-ce a eșit puiul din ou, încep mulți ale da nutrire neacomodată și dacă nu sunt în stare a înghiți mâncarea căpătată, de multe-ori li-se împinge mâncarea cu putere în gură. Puii în cele dintâiu 2 zile după eșirea lor din ou, n'au lipsă necondiționată de mâncare; căci în mațele lor se află din oul de cloceie rămășițe de gălbinaș, din care se pot nutri în aceste 2 zile. Capul lucrului este ca să aibă în aceste zile liniște perfectă. După eșirea din ou, puiul umed are înainte de toate lipsă de căldură și de liniște; pentru acea se și ascunde sub penele calde a clocei, ca să se uște. Acoperișul de fulgi a puiului este îmbrăcat de pelițe fine, cari se sparg numai în căldură uscată, când apoi fulgii sau penele pot eși fără de împedecare. Numai după-ce puii s'au uscat pe deplin și fulgii s'a întins, ear' muschii s'a întărit încâtva, easă puiul de sub penele cele calde a clocei, ca să capete în natura cea liberă, dată de Dumnezeu lumină, aer și nutrire. Nu peste mult earăși se întoarce puiul din aerul cel răcoros și de pe pământul cel rece sub aripile clocei; ca cum ar prevedea bietul animal la câte primejdii este expusă vieața lui cea fragedă.

Este adevărat, că cloca desvoaltă o îngrijire deosebit de mare în favorul puilor, pe lângă toate aceste să prăpădesc foarte mulți în urma temperaturii neacomodate, lipsei de nutrire, în urma umezelii prea mari sau a frigului și în-deosebi prin animale răpitoare. Umezeala, frigul și nutrire acră produc diarea, ceea-ce abia este de vindecată în etatea asta crudă. Cloca nu este în stare a nutri singură puii și cei numeroși și ale da singură îngrijirea și scutul de ajutorul oamenilor.

(Va urma.)

Sfaturi bune.

Spălarea hainelor de lână.

Hainele albe de lână pot fi spălate în modul următor: Luăm săpun venețian, îl tăiem bucăți foarte mici pe care le punem într'un vas cu apă ferbinte și mișcăm vasul pentru-ca săpunul dinăuntru să facă spumă. Când apa s'a răcit până la atâta, că putem pune mâna într'însa, se înmoaie hainele murdare și se spală ușor cu mâna (fără a freca) până-ce se fac curate. La uscare trebuie luat seamă ca hainele spălate să nu fie întinse deodată la soare sau la căldura dela cuptor, nici să fie călcate când sunt încă ude. Dacă haina e boțită numai în unele părți, o putem curăți cu apa de săpun arătăată mai sus, servindu-ne de o perie moale sau de o bucată de flanel.

Apă de miere.

Pentru a tămădui catarul (troacna) de ochi, în urma căruia ni-se fac urdori la ochi, părintele Kneipp ne dă următorul leac simplu dar' bun: înainte de culcare se subțiază într'o lingură cu apă caldă câteva picături de miere și se picură puțin în ochi. Întunecarea privirii și lipirea ochilor dimineața vor fi astfel îndepărtate peste câteva zile.

Ghiață măiestrită.

Se poate pregăti lesne în modul următor: Luăm o oală de pământ, turnăm într'însa 100 grame acid sulfuric (vitriol) și 50 grame apă, mai adăugând și 30 grame sulfat de sodiu. În acest amestec care poate fi pus și în măsură mai mare se pune un vas mic, care conține apa ce voim s'o înghețăm, se acopere și se mișcă vasul ușor încolo și încoaice pentru ca amestecul din oala mai mare să rămâie în mișcare. În câte-va minute apa din vasul mic e prefăcută în ghiață.

Știri economice.

Folosul băncilor. Foarte interesante sunt următoarele date, ce se vestesc din Galiția: în anii din urmă numărul băncilor populare și comunale de credit din această țeară s'au urcat la 3350 cu un capital de 5 milioane și 114 mii florini. Din anul 1873 și până în 1889, în timpul deci, când încă nu erau așa multe bănci, s'au întemplat în Galiția 36,549 de licitații judecătorești. Din acestea în 22,799 casuri s'au vândut moșii mici de ale creștinilor pentru datorii la uzurari. De când însă s'a înmulțit numărul băncilor, numărul total al licitațiilor a scăzut la jumătate din cât era mai înainte. O dovadă mai mare ca aceasta despre folosul băncilor nu poate să fie.

Electricitatea și Agricultura. — Electricitatea (fulgerii) din aer în slujba agriculturii, eată într'adevăr cel mai de mirat lucru din veacul nostru.

În această privință eată ce cetim într'un ziar:

Învățătul rus Narkewitsch Iodko, din Petersburg, a făcut de cât-va timp, încercări interesante asupra întrebunțării electrității din aer în agricultură. Pe terenul menit a face să lucreze electricitatea din aer, se bat stâlpi înalți de 8—10 m. cari la partea de sus, sunt provăzuți cu unul sau mai multe vîrfuri de cupru (aramă) izolate. Din vîrfurile de cupru pleacă șirme, cari sînt duse la rădăcina stâlpilor și puse în legătură cu plăci de zinc (cusutor) îngropate în pământ. 10—15 stâlpi ajung pentru o suprafață de un hectar, ear' prețul întregii instalațiuni s'ar ridica la 80—100 lei. Electricitatea aerului fiind dusă astfel în pământ, se face în el un circuit de curenți, cari după părerile învățătului rus, produc descompunerea elementelor din cari e format pământul, așa că absorbirea lor se face mai lesne de către plante. Pământul chiar se face din partea curentului, mai mărunt.

Ear' un pas de înaintare pentru viitorul agriculturii!

Tirgul din Lăpușul-ung. Ministrul de negoț a lăsat prin o ordinațiune a sa (nr. 53,991), ca tirgul ce se ține în Lăpușul-unguresc în zilele de 25 și 26 Septembrie, în anul acesta să se țină cu două zile mai curînd, în 23 și 24 Septembrie n.

Băi de aramă la Zam. La comuna Zam (comit. Hunedoarei) s'au descoperit vine bogate de aramă și nu peste mult se va începe scoaterea, deschizîndu-se băi de aramă. Drep-tul l'a cumpărat un francez G. Marcell, care voește să facă o însoțire pe acții pentru exploatarea băilo de aramă.

Sfîrșitul loteriei mici. Ministrul de finanțe sistează de curînd loteria mică. Tragerile dela Timișoara au și încetat și pe rînd vor înceta și la celelalte loterii. În locul loteriei mici se introduce loteria de clasă.

Țeara-Noastră.

Descrierea Ardealului spre mează-noapte dela Murăș
de
SILVESTRU MOLDOVAN.

(Urmare.)

Tot în valea Crișului dăm de comuna *Vața-de-Jos*. Ea este așezată la o înălțime de 282 m. peste suprafața mării, pe țermul stîng al Crișului, acolo unde se varsă în el valea Veții. Pe valea aceasta în sus, între dealuri, se află comuna *Vața-de-Sus*. Amîndouă sînt comune mici, cu locuitori români. *Vața-de-Jos* însă are însemnătate deosebită pentru isvoarele minerale, și întocmirile de scaldă, aflătoare aici. Isvoarele sînt terme (isvoare calde) sulfurice (cu pucioasă); apa lor se folosește cu succes împotriva rheumei, boalelor de piele etc. Băile dela *Vața-de-Jos* sînt singurele băi din Zarand, întocmirea lor însă este primitivă.

Pe Criș în jos vecin cu *Vața* este satul *Băsdărbasa*. Între aceste două localități se află petrificații însemnate: trunchiuri mari de arbori sînt schimbate în peatră și împrăștiate pe cîmp. Să crede, că aici a fost un geysir, prin care trunchiurile de arbori au fost prefăcuțe în stanuri de peatră. În ori-ce cas aici se află cele mai multe și mai însemnate petrificațiuni de vegetale din Ardeal.

O localitate însemnată a Zarandului este *Hălmăgiul*, așezat în o vale laterală a Crișului; el acum se ține de comitatul Aradului și are 1041 de locuitori, dintre cari la 900 sînt Români, ear' ceialaltii Unguri. Aici se află scaunul a două protopopiate române, gr.-oriental și gr.-catolic; cel dintăiu se ține de diecesa Aradului, ear' cel din urmă aparține diecesei Lugojului.

Hălmăgiul are tîrguri mari, vestite, la cari se adună locuitorii din 60—80 de sate, aflătoare împrejur. Unul din aceste este tîrgul sau *bulciul Săn-Toaderului*, cel mai vestit dintre toate, pentru-că la acest bulciu există un obicei, care nu se mai află nicăiri la Români. E adevărat obiceiul, că la bulciul Săn-Toaderului nevestele nouă, venite la tîrg, sărută pe rudeții, cunoscuți și străini, pe ulițe sau ori-unde îi întănesc, ear' aceștia le cinstesc cu bani. Dela acest obicei bulciul Săn-Toaderului dela Hălmăgiu se mai numește și *bulciul sărutatului, tîrgul de sărutat și tîrgul nevestelor*.

Eată-cum ne descriu acest obicei curios dnii *Teofil Frâncu și George Candrea* în prețioasa lor carte despre Români din Munții Apuseni: *)

»Cât ține *fructul* (așa numesc Crișenii dulcele, cășlegile, adevărat timpul dela Bobotează și până în prima Duminecă a păresemilor (postul mare), se fac o mulțime de căsătorii ca pretutindenea la Români, vorba ceea, un june e »om ca oamenii« numai după-ce se însoară.

»Muntenii țin mult la căsătorii și e o mare fală pentru un socru dacă are o noră frumoasă sau un ginere harnic și de neam, mergînd de-a dragul cu noii căsătoriți la tîrg, unde cunoscuții șoptesc: Cutare e nora cutăruia și i-a adus avere patru boi! Oare numai pe ea o are tată-sau?

»Dacă în ziua de Săn-Toader e timp frumos, bulciul dela Hălmăgiu geme de neveste tinere, care fiind fecioare s'au măritat în timpul fructului. La acest tîrg merg nevestele nouă din comunele Termure, Ociu, Ocișor, Poenari, Tuhești, Bănești, Hălmăgel, etc. și la care se alătură și nevestele nouă din Hălmăgiu. Trebuie se însemnă că numai nevestele, cari au fost fete merg la tîrg, ear' nu și văduvele căsătorite din nou.

»Nevestele, cari au soacre pleacă împreună, ear' cari n'au, se însoțesc câte două și câte trei, foarte frumos gătite și cu cununile de mirese pe cap. De multe-ori le duc socrii sau chiar bărbații lor cu carul și cu căruțele până la Hălmăgiu, unde nu se preumblă de loc singure prin tîrg. Fie-care are în mână câte un ulcioruț frumos împestrițat și umplut cu vinars.

»Ajungînd nevestele la Hălmăgiu, tîrgul are o înfățișare interesantă. Voia bună, rîsul și gluma e caracteristica acestui tîrg. Des de dimineată nevestele încep a umbla prin tîrg însoțite de soacre sau câte două și câte trei, și întălnind rudeni și cunoscuți, sau vîzîndu-i din depărtare, aleargă la ei și îi sărută; ear' aceștia le cinstesc cu bani, începînd dela crețari și până la florini. Cu străinii sînt în mare rezervă, căci a rămănea nesărutată e cea mai mare ocară. Numai când nevasta e sigură că nu va fi refuzată, sărută și pe străin. Sărutatul se întămplă pe strade, prin birturi și prin case pe la cunoscuți. După sărutat nevasta primind cinstea, ea mulțumește închinînd din ulcior. A nu bea însămnă a

*) Români din Munții apuseni, (Moții) de Teofil Frâncu și George Candrea, București 1888

batjocori nevasta și pe ai sei. A fi sărutat de o nevastă în Hălmăgiu la Săn-Toader, însemnează a fi un om de frunte și de omenie. Oamenii prăpădiți, ticăloșiți sau rău îmbrăcați sînt ocoliți.

(Va urma.)

Însoțiri de viieri.

Statutele

Insoțirea vierilor din Laz, asociațiune înregistrată (Urmare.)

6. pierderea după bilanțul din anul trecut.

B) Datoriile însoțirii (pasive) și adevărat:

1. Eventualul avans la sfîrșitul anului.
2) Datoriile din afaceri, orînduite după felul lor fără respect la caducitatea lor.

3. Părțile fundamentale plătite din partea membrilor.

4. fondul de rezervă.

Prisosul activelor peste pasive formează profitul, prisosul pasivelor peste active pierderea însoțirii;

Anul de afaceri începe cu 1 Iulie și încheie cu 30 Iunie.

B) Consiliul de supraveghiere.

§ 12. Consiliul de supraveghiere constă din șese membri, dintre cari se vor designa deja la alegere unul de președinte și altul de vice-președinte. Numărul membrilor se poate și urea din partea adunării generale, dar' numai așa ca să fie împărtășit prin 2, membrii să aleg pe 3 ani, în fiecare an ese $\frac{1}{3}$, în cei doi ani întăiu prin sorți. Eșind în decursul anului vre-un membru, consiliul de supraveghiere trebuie să se întregască provisorice din membrii însoțirii până la adunarea generală proximă, când se va face alegerea întregitoare.

§ 13. Consiliul de supraveghiere e dator a susține interesele însoțirii în toată privința și a îngriji, ca administrația să se poarte corect în toată privința. El are dreptul a se uita ori când la actele însoțirii și a revizui comptabilitatea și provisiunile de vin. El e îndreptățit, dacă crede, că interesele însoțirii sînt periclitate a convoca o adunare generală, provocînd hotărîrea ei asupra casului din chestiune. Relativ la însoțire, la adunare și la presidiu intră președintele consiliului de supraveghiere respective vicepreședintele în locul președintelui direcțiunii. (§17 b).

De altmintrelea pentru consiliul de supraveghere sînt normative dispozițiile legii comerciale.

Datorii speciale.

§ 14. Consiliul de supraveghiere e dator în deosebi:

a) a examina bilanțul și socoteala anuală înainte de 1-ma Septembrie a fiecărui an.

b) a revizui comptabilitatea, cassa și pivnițele, a se convinge regulat la fiecare cuartal despre siguritatea restanțelor, a face cel puțin odată în an o scontrare extraordinară și a îngriji, ca vinurile să se cultiveze bine și restanțele să se încasseze punctuos.

§ 15. Consiliul de supraveghiere are să se adune în cele 2 săptămăni dintăiu ale cuartalului așadar cel puțin de 4-ori pe an și totdeauna la invitarea președintelui. Invitarea trebuie să se facă de regulă cu 3 zile înainte, poate însă să se facă în casuri urgente și pentru timp mai scurt, consiliul de supraveghiere poate aduce concluse, dacă sînt prezenți inclusive președintele sau substitutul

seu mai mult ca jumătate din membrii, în cas de egalitate de voturi hotărîeste votul președintelui.

C. Comisiunea de examinare.

§ 16. Comisiunea de examinare constă din 3 membri, aleși de către adunarea generală cu majoritate absolută a voturilor. Ea are a se aduna la invitarea președintelui însoțirii pentru a examina, clasifica și prețuștrugurii și vinurile.

D. Adunarea generală.

Compunere.

§ 17. Membrii bărbătești ai însoțirii formează adunarea generală. Ea exercită toate drepturile însoțirii. În privința ședințelor se statorosec următoarele:

Ședințe.

a) Ședințele regulate se vor ține conform concluserilor speciale în sediul însoțirii, comuna Laz, adunări generale extraordinare se pot conchema de câte-ori se va cere de către direcțiune, de către consiliul de supraveghiere sau de către cel puțin 10 membri. Acestia au să ceară convocarea în scris într-o cerere înaintată la președintele însoțirii, arătînd scopul și cauzele conch-mării.

b) Invitarea se face prin președintele însoțirii în scris împărtășindu-se totodată obiectele, care se vor pertracta (§ 10). Prin hotărîrea adunării generale se poate însă statori, că invitările se pot face și în modul usitat în loc sau prin o foie publică (§ 29). Invitările la adunările generale trebuie făcute în timpul statorit de către adunarea generală, cele la adunările extraordinare în cel mult 5 zile dela intrarea propunerii socotit. Între invitare și ședință intervalul să nu fie mai mic de 3 și nu mai mare ca 10 zile, fiind însă modificarea statutelor sau desființarea însoțirii la ordinea zilei (§ 30 și 31), intervalul în cazul întăiu nu poate fi mai mic ca 8 și nu mai mare ca 14 zile, ear' în cazul al doilea nu mai mic ca 14 și nu mai mare ca 21 zile. Pregetînd (întrelăsînd) președintele sau vicepreședintele însoțirii ori președintele respective vicepreședintele comitetului de supraveghiere (§ 13) invitarea la timp, ori-care alt membru al direcțiunii, ori al consiliului de supraveghiere e îndreptățit a face invitarea, sau și ori-care membru a însoțirii, dacă e imputernicit din partea acestora, cari au propus adunarea generală.

Presidiul.

e) Presidiul în adunarea generală îi poartă președintele direcțiunii eventual vicepreședintele sau fiind acestia reținuți, președintele eventual vicepreședintele consiliului de supraveghiere, adunării generale îi stă însă în voie, fiind și acestia reținuți sau dacă i-se pare din alte cauze oportun, a alege un alt membru îndreptățit la vot de președinte.

d) Fiecare membru e îndreptățit a face propuneri pentru desbaterea lor în adunarea generală. Astfel de propuneri trebuie să fie înaintate președintelui însoțirii înainte de ce s'au făcut invitările, pentru-ca să se puse la ordinea zilei.

Propuneri, cari n'au fost puse la ordinea de zi să pot face și debata în toate adunările, hotărîrea asupra lor trebuie însă amănată până la adunarea generală proximă, la care sînt a se pune la ordine de zi.

(Va urma.)

DIN LUME.

Întreita alianță.

Zilele acestea părechea domnitoare a Italiei a vizitat la *Homburg* (Germania) pe părechea imperială a Germaniei. Întru cinstea înalților oaspeți s'au făcut mari sărbătoriri.

În vorbirea ce a rostit la prânzul de paradă, împăratul german a salutat cu multă căldură pe regele Italiei, *aliatul seu credincios* și a spus, că *întreita alianță* (Germania, Austro-Ungaria și Italia) *stă și va sta neclintită și puternică întru susținerea păcii*. Regele Italiei a răspuns în același înțeles.

Aceste vorbiri au stîrnit mare bucurie guvernelor celor trei țeri aliate, mai ales pentru-că s'au spus chiar acum după-ce s'a dat în vileag alianța dintre Rusia și Franța.

Țarul și Polonii.

Părechea domnitoare a Rusiei a vizitat zilele acestea Varșovia, orașul cel mai de frunte al Poloniei rusești. Polonii au făcut înalților oaspeți cea mai strălucită primire. Se crede, că Țarul, care e un om mai liberal decât înainte mergătorii lui, va da Polonilor câte-va drepturi naționale care îi vor scoate din greaua stare, în care se află acum.

CRONICĂ.

Mihailu Viteazul și Stefan-cel-Mare. Dl V. A. Urechidă, distinsul istoric, amintește că la 1901 se împlinesc 300 ani dela moartea lui Mihailu-Viteazul, ear' la trei ani în urmă e aniversarea morții lui Stefan-cel-Mare. D-sa propune ca *aceste glorioase aniversări să se serbeze cu o deosebită pompă*, de oare-ce „acele națiuni au vitalitate — acele națiuni sînt demne de a trăi cari au cultul marilor lor oameni”. În acest scop, dl V. A. Urechidă e de părere de a se convoca, fără întârziere o adunare a presei, care se ia inițiativa alegerei unui mare comitet pentru a se stabili programul sărbătorilor.

Românii macedoneni și regele Carol. M. Sa regele Carol pentru a-și da seamă de starea reală în care se găsește învățământul și mișcarea națională românească din Macedonia, a ordonat facerea unei anchete. Această anchetă s'a făcut. *Un memoriu foarte amănunțit și documentat a fost supus M. Sale regelui, în această privință.*

Cas de moarte. Ni-se anunță, că vrednicul veteran și fruntaș de aici, *David Comșa*, econom și cantor em., tatăl domnului profesor sem. D. Comșa, după împărțirea cu Sf. Taine, a răposat (21 l. c. v.) la 11 ore a. m., în vîrstă de 90 ani. Înmomentarea s'a făcut Sâmbătă, în 23 Aug. v. la 3^{1/2} ore d. a. în cimiterul gr.-or. din suburbiul Iosefin în Sibiu.

Stipendii pentru Maramurșeni. Primim următoarele: Pentru dobîndirea stipendiilor din fundațiunea vicarului *Köszeghy* se escrie concurs cu termen până la 15 Septembrie st. n. Pot concurși iuriști și studenți gimnasiali de origine nobili români din Maramurș. La recurse sînt a se alătura: carte de botez, atestat despre origine nobilă și *română* și testimonial din anul școlastic trecut. Recursele adresate către comitat nînt a se trimite la subscrisul. S. Șugataș, la 23 Aug. 1897.

Tit. Bud,
Vicarul Maramurșului.

Pădure în flacări. Se scrie, că uriașa pădure dela *Cârțișoara* (cott. Făgăraș) e de câteva zile în flacări. Pîn'acum au ars vr'o 40,000 de trunchiuri.

Recoltă slabă în Alba-Iulia. Economii ținutului Albei-Iulii sînt — pe cum ni-se vestește — greu loviți anul acesta în starea lor materială. Viile sînt total stîrpite, așa că de cules nici vorbă. Numai recolta cucuruzului a eșit bine și aceasta e singură nădejde a bieților oameni.

Foamete în Timiș. Recolta din anul acesta a fost atât de rea în comitatul Timiș, că în multe părți sînt *serioase temeri de foamete*. Primejdia e așa de amenințătoare, că se vor lua din oficiu măsuri întru prevenirea ei. În acest scop se va întruni zilele acestea comisia agronomică a comitatului, să consulte ce ar fi de făcut.

Mulțumită publică. La producțiunea teatrală, ce au dat sodalii nostri sibieni la 10 Iulie n., au binevoit a suprasolvi dnii: Dr. A. Frâncu, avocat 1 fl. 20 cr., V. H. Dressnandt, procurist la „Tipografia”, societate pe acțiuni 20 cr., C. Stejar, căpitan ces.-reg. în pensiune, 20 cr., Stefan Moga, brutăr 60 cr., N. N. 20 cr., căroro comitetul sodalilor le aduce și pe această cale adîncă mulțumită. Venitul curat a fost destinat în favorul școlii din comuna Ruja.

Măcelul din Vizma. Privitor la barbaria gendarmilor din *Vizma* (cott. Timiș), cari au turburat cu sînge ruga sînteii Mării extragem dintr'o scrisoare particulară următoarele amănunte:

Gendarmii, doi la număr, s'au îmbetat mai întăiu la cărcîma Jidanului din sat, apoi ațîțați de acesta contra Românilor, cari nu cumpără dela el, s'au hotărît să facă scandal la joc. Sergentul a trimis înainte pe celalalt gendarm, să ceară licență dela flacăi. Unul din acestia i-a arătat licența dela pretură, dar' a zis să vină sergentul la el să o vadă, dacă vrea, altfel el nu o dă. Afînd răspunsul, îndată sergentul a pornit cu celalalt gendarm la joc. Erau morți de beți amîndoi. Aici *sergentul provoacă pe oamenii să se împrăstie și să meargă la Jidan*. Cassarul comunal intervine și-l roagă să se domolească. Sergentul, nici una nici două, scoate sabia voind să lovească pe cassar, dar' lovește pe un alt om, apoi pe altul. Femeile și și mai mulți bărbați, vîzînd măcelul, vrea să se depărteze. Atunci sergentul poruncește celuilalt gendarm să dea foc! Acesta ascultă. Sergentul începe acum a lovi de nou cu sabia în oameni și rănește pe mai mulți. Revoltați de atîta sălbătăcie, *să năpustesc asupra lui și-l desarmează*. Celalalt gendarm a început acum și el a da cu sabia în oameni. Revoltați la culme, oamenii nu se mai pot stăpîni, ci

prind la bătăe și pe gendarm. Și *'l-au zdrobit atât de rău, că a doua zi a murit*. Sergentul a fost scăpat de niște prieteni ai sei Unguri. Mai mulți țerani sînt arestați.

Taraf de lăutari români în Petersburg. *Berliner Tageblatt* făcînd o dare de seamă asupra primirei marinarilor francezi la Petersburg scrie, că la teatrul *Aquarium*, capela militară și un taraf de *lăutari români* mereu a trebuit să cînte *Marselesa*. Ca deosebire lăutarii români au stîrnit un entuziasm de nedescris prin cîntecele lor.

Un Român în Transvaal. Ziarul parisian, *Gaulois* anunță, că pricina conflictului anglo-german isbucnit în cursul anului acestuia la Transvaal ar fi un Român, care poartă numele de *Albu*. Emigrat acum 18 ani, din Galați, la colonia Capului, Albu a isbutit în scurt timp să realizeze o mare avere și să devină omul de încredere al lui Cecil Rhodes, guvernatorul bogatei provincii. Albu e un mare dușman al Germanilor și instigațiilor sale se datorește isbucnirea conflictului, care a emoționat lumea.

Contra beuturilor spirțuoase. Zilele acestea s'a ținut în *Landshut* congresul catolicilor din Germania. Între cele 11 enunțajiuni ale congresului sînt două pentru societățile de cumpătare și combaterea alcoolismului.

Copiliță sub roatele trenului. Din *Sâmbăta-de-jos* (cott. Făgăraș) ni-se scrie, că zilele trecute o nenorocire mișcătoare s'a întîmplat la stația de tren locală. Copilița unui țeran român, Maria Nebea, vîzînd că vine trenul, și-a pus urechea la șine, să-i audă mai bine bubuitul. Nainte însă de a se ridica, trenul a ajuns'o și a prins'o sub roate. La țipetele desperate ale victimei, conducteurul a oprit trenul și călîva oameni au scos de sub roate pe sîrmana copiliță, pe care cu o mînă ruptă și cu trupul sîngerînd și sfîrticat au dus-o în spitalul din Făgăraș.

A eșit de sub țipar. Istoria biblice din testamentul vechiu și nou pentru școlile populare române de Ioan Velovan, preot. Ediția a doua, îndreptată și completată Caransebeș, 1897. Prețul 8 cr. Se află de vînzare la librăria diecesană din Caransebeș.

Preot erou. O faptă de adevărat erou a săvîrșit zilele acestea preotul *Humecky* din comuna galițiană *Dalyav*. Se aprinsese o casă și înlăuntru erau trei copii. Flăcările cnprinsesă deja întreg edificiul și bieții copii erau în primejdie. Nici un om din mulțimea privitorilor nu se încumeta a le sări într'ajutor. Deodată apare preotul, care aflînd pericolul se aruncă imediat între flăcări. Pe doi copii i-a succes să-i scoată din casa, ce era gata să se prăbușească. Unul dintre ei a murit deja a doua zi, în urma grelelor arsuri ce a îndurat.

Corupție ungiurească. Un rou simpot al marei corupții ce bîntue societatea maghiară, s'a dat pe față zilele acestea. Un medic din Budapesta, Dr *Toth Udön*, a fost prins de poliție, că *n'are diplomă*. Medical, cunoscut în Budapesta ca figurant în mai multe afaceri de scandal, *practica medicina 15 ani deja, fără a avî diploma*. Acum vre-o 4 ani a fost osîndit la 1/2, an temniță de stat, pentru-că a ofensat în public pe soția unui avocat, ear' cînd cu atentatul asupra statuei

Henzi a fost bănuț, că el a denunțat pe Szekes Adorján, — crimă și aceasta în ochii patrioților. Totuși medicul avea trecere în societatea ungurească din Budapesta, căci se știa el bine purta între ai lui. Ba vaza 'i-a crescut înrâtât, că pentru o medicină ce a inventat a primit *patent*, subscris de Maiestatea Sa și de ministrul de comerț. Bănuț de mai multă vreme, că ar fi numai pseudo-medic, de vreme-ce nici odată nu 'și-a arătat diploma nici chiar autorităților sanitare, medicul misterios a fost luat în severă supraveghiere de poliție, care zilele acestea 'i-a și sfat cu ocazia mică, adevă — fără diplomă!

Dreptul electoral. Primum dela comitat următorul avis: Conclusele comitetului central electoral al comitatului referitoare la reclamațiunile despre listele alegătorilor dietali din cele patru cercuri electorale ale acestui comitat pentru anul 1898 sânt expuse spre vedere publică în oficiul comitatens în timpul din 20 până în 30 l. c.

Sfințire de biserică. Ni-se scrie din Blaj cu datul 6 Septembrie: Ieri s'a săvârșit în comuna Sâncel, de lângă Blaj, sfințirea bisericii renovate. Actul binecuvântării 'i-a celebrat I. P. S. Sa Metropolitul Victor, asistat de preoții Gavriil Pop, canonic; Ioan Horșă, adm. protop.; Vas. Smigelski, preotul Sâncelului; Aurel C. Domșă, Dr. Aug. Bunea și Laur. Pascu, apoi Nic. Ionaș și Aron Papiu, prof. de cant. După cetirea evangheliei Metropolitul a ținut poporului o omilie instructivă. Terminându-se liturgia s'a făcut sfințirea apei, stropind I. P. S. Sa pe întreg publicul present. În onoarea acestei sărbări preotul local a dat o masă, la care a participat toată preoțimea presentă.

Monument lui Stefan-cel-Mare. Din Piatra-Neamț (România) se anunță, că monumentul, pe care oficerii regimentului 15 (Răsboieni) de infanterie vor să-l ridice în amintirea luptei eroice susținută de Stefan-cel-mare, la Valea-Albă în contra-Turcilor, e aproape terminat, și asigurarea lui se va face în cursul lunii Septembrie. Monumentul consistă dintr'o piramidă, pe care sânt săpate în relief armele vechi cu care s'au luptau Moldovenii în acele timpuri, și anume: lancea, coasa, toporul, coiful de fer, zalea etc. Frumosul monument va avea inscripția următoare: „Nemuritorului Erou și Atlet al lui Christ. Lui Stefan-cel-Mare, care în 24 Iulie 1476, în acest loc vitejesc cu repunerea vieții, apăra neatrănarea Moldovei și existența națiunii române contra oștirilor nenumărate ale Sultanelui Mohamet, de el însuși comandate“.

Oficer Român distins. La alergările de cai din Viena, cel mai mare premiu 'i-a câștigat dl Dimitrie Tarangul, căpitan de dragoni în armata austriacă, cu un cal de veche rasă moldovenească. Dl D. Tarangul e Român bucovinean și are o frumoasă herghelie de cai moldovenești lângă Suceava.

Părueli între patrioți. Ni-se scrie din Alba-Iulia, că zilele trecute trei (nu mai puțin!) părueli au dat nota stărilor de civilizație, ce domnesc între patrioții de acolo. Avocatul Isszekutz János, redactorul foii emke-iste „Gyulafehérvári Közlöny“ a fost strășnic sponit cu ciomege și cu gârbace de

cătră doi studenți, fii ai unui jude de tribunal, pe care păruitul îl batjocorise în „Ellenzék“. E interesant, că judele și avocatul erau odinioară frați de cruce și la 1894 amândoi se aflau în fruntea haitei de gălăgioși, cari urlau înaintea casei martirului Rubin Patița, reținători dela procesul Memorandului. — În aceeași noapte, în care 'i-au bătut pe Isszekutz, a fost bine căptușit și redactorul celorlalte foi locale, „Gyulafehérvári Közélet“. Pe atunci un negustor Jidov a bătut pe o modistă, jidoavcă și ea, dar' păruiala n'a prea ținut mult, ambii fiind... oameni bătrâni. În schimb s'au bătut a doua zi ficiorii lor, cari după bătăe s'au și duelat, rămânând amândoi greu răniți.

Vezi, asta-'i viață cultă, și așa numai patrioții știu trăi!

Petrecere. Inteligența română din Hădăraș și jur arangiază o petrecere, la 20 Septembrie st. n. 1897. Venitul curat e menit pentru biserica gr.-cat. din loc. Prețul întrării: de persoană 80 cr., de familie 2 fl. Începutul la 6 ore seara. Comitetul aranjator: Teofil Pop, președinte; George Simu, vicepreședinte; George Dănilă, cassar; Iuliu Murășan, secretar; George Sabo, controlor. NB. Prea stimatele familii sânt avisate la proviziunea proprie. Pentru cuartire și beuturi corespunzătoare se va îngriji comitetul aranjator.

Hoști de cadavre. În Berettyó-Ujfalu gendarmeria a detinut deunăzile pe doi țerani unguri, Bogdan Balint și Viski Jozsef, cari în Martie jefuiseră de prețioase cadavrul unui bogat consătean, Aranyi Samuel. Nerușinații criminali au fost puși imediat la răcoare.

Nazarenismul în Seghedin. Secta nazarenilor se înmulțește tot mai tare și prin ținuturile Seghedinului. Mai ales țeranii își părăsesc cu droaia religia și trec la nazarenism. Date statistice oficiale presintă despre aceste cazuri un tablou prea puțin învelitor.

O cocoană care 'și-a luat viața. Zilele aceste s'a impușcat în Viena, într'un pompos palat, o tineră și frumoasă milionară. Caracteristic e, că înainte cu câteva luni s'a sinucis tatăl ei, un fabricant boem, putred de bogat. Sinucigașa milionară n'a lăsat în urmă nici un testament, 'și-a dus cu sine în mormânt aina actului desperat. Se crede însă, că s'a sinucis într'un acces de creeri, ca și tatăl ei, de vreme-ce alt motiv nu pare probabil, fiind ei foarte bogați și având o viață tihnită și mulțumită.

Mai nou.

† David baron Urs de Margina.

Vineri dimineața moartea a curmat firul vieții unuia dintre cei mai bravi fii ai națiunii noastre, a baronului Urs de Margina. El a fost grănițer, s'a născut la 1816 și 'și-a câștigat mari merite pe câmpiile de războiu, din Italia, cu deosebire la *Solferino*. În urma vitejiei sale a ajuns la gradul de colonel, a fost decorat cu mai multe orduri și ridicat la rangul de baron. După-ce a fost pensionat a fost ales de președinte al fondului școlastic al foștilor grănițeri din regimentul român I. Însemnata sa avere 'și-a lăsat-o pentru scopuri culturale românești.

Comitetul grănițeresc a dat următorul necrolog:

Comitetul administrativ de fondul școlastic al foștilor grănițeri din regimentul român I., cu inima frântă de durere aduce la cunoștință, că neuitatul seu *president* domnul *David baron Urs de Margina*, c. și reg. colonel pensionat, cavalier al Ordului Teresian și comandator al ordului coroanei de fer cl. II., proprietar al crucii militare pentru merite, ambe cu decorațiunea de reșbel și al ordului rusec de St.-Anna, membru fondator al Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român etc. etc. în anul al 82 al etății, astăzi în 10 Septembrie st. n. la 8^{1/2} ore înainte de amiază după un morb scurt 'și-a dat nobilul seu suflet în mâinile Creatorului.

Rămășițele pământești ale scumpului decedat se vor transporta Duminecă, în 12 Septembrie n. la 3 ore d. a. din locuința sa, strada Urezului Nr. 6, în cimiterul bisericii gr.-cat. din loc.

Sibiu, în 10 Septembrie 1897.

Pentru comitet:

Constantin Stezar, Arseniu Bunea,
vicepresident. secretar.

POSTA REDACȚIEI.

Abonent nr. 6231 (T. M. în Dr.) Cererea d-tale o împlinim; scrie-ne noua adresă.

T. S. în Corna. E trist, că preotul G. G. nu va împlini cererea, dar' obligat nu e și de aceea nu mai publicăm, ceea-ce ne-ați scris.

A. H. în Văleni. Taxele de inserate le poți vedea în fruntea foii. Pentru scrisori, cronice etc. nu s'au în taxă.

A. L. în Petrovoselo. Scrisoarea dv. s'a fi perdut, căci noi nu o avem. Scrie-ne de nou.

Pentru redacție și editură responsabil: Ioan Morariu. Proprietar: Pentru „Tipografia“ societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Parfumăria Meltzer,

strada Cisnădiei

(Edificiul comandei de corp).

[1873] 2-10

Lucrare după sistem rațional.
Serviciu solid.

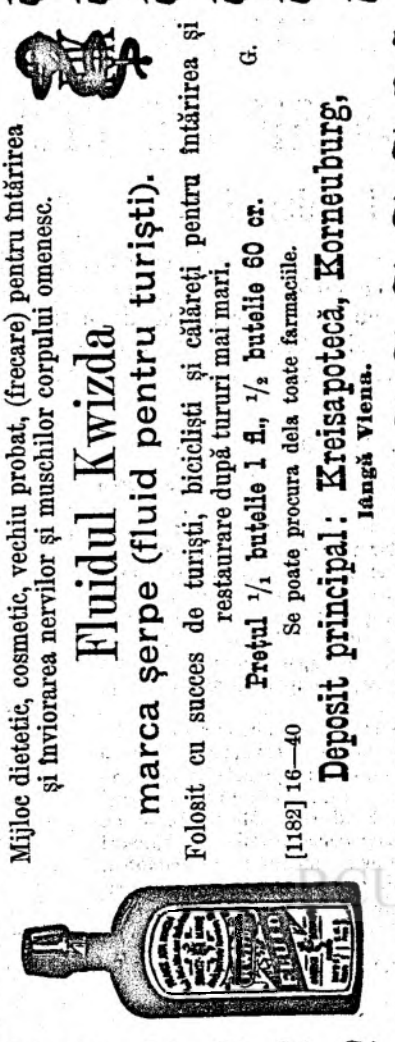
Daniel Meltzer jun.,

fabrică de săpun și de lumini,
Sibiu, str. Gușterii nr. 25.

Telefon 54.

Călinarul săptămânii.

Zilele	Călinarul vechiu	Călin. nou	Soarele
	Dum. a 13-a după Ros., gl. 4, sft. 2.	rês.	ap.
Dum.	31 Brăul Preac. Mariei	12 Macedoniu	5 42 6 18
Luni	1 † O. Simeon Stâlp.	13 Matern	5 44 6 16
Marti	2 Muc. Mamant	14 Înălt. S. †	5 45 6 15
Merc.	3 Muc. Antim	15 Nicodem	5 47 6 13
Joi	4 M. Vavila și Moise P.	16 Ludmila	5 49 6 11
Vineri	5 Pror. Zacharia	17 Lambert	5 51 6 9
Sâmb.	6 Minun. Ar. Michail	18 Toma Ap.	5 53 6 7

Mijloc dietetic, cosmetic, vechiu probat, (frecare) pentru întărirea și înviorarea nervilor și muschilor corpului omenesc.

Fluidul Kwizda
marca șerpe (fluid pentru turiști).

Folosit cu succes de turiști, bicicliști și călători pentru întărirea și restaurare după tururi mai mari.

Prețul 1/2 butelie 1 fl., 1/2 butelie 60 cr.

[1182] 16—40 Se poate procura dela toate farmaciile.

Depositar principal: **Kreisapotecă, Korneuburg,**
lângă Viena.

Banca generală de asigurare
„TRANSILVANIA“
ÎN SIBIU.
fundată în anul 1868 [1482] 14 - 80

asigurează prelungă condițiunile cele mai favorabile:

a) în contra pericolului de foc și exploziune clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobiliu etc.

b) pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitale pe casul morții și pentru termine fixate, de zestre și de rente.

Dela fundarea institutului se plătiră:

Despăgubiri pentru daune cauzate prin foc	Sume asigurate pe viață
în a. 1869—1893 fl. 989,031.85	în a. 1870—1893 fl. 808,118.60
în a. 1894 " 56,333.20	în a. 1894 " 59,659.—
în a. 1895 " 50,463.35	în a. 1895 " 66,862.11
în a. 1896 " 61,925.11	în a. 1896 " 81,784.—
Suma fl. 1.157,753.51	Suma fl. 1.016,423.71

2,174.177 fl. 22 cr.

Conform bilanțului pentru 1895 fondurile de rezervă și garanție se urcă la
999.950 fl. 23 cr.

Prospecte și formulare se dau gratis.

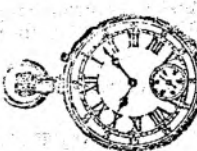
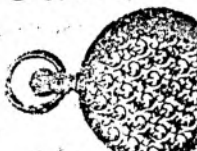
Deslușiri se dau și oferte de asigurări se primesc prin Direcțiune în Sibiu, (Strada Cismădiei Nr. 5, casa proprie), sau prin Agenturile generale și principale în Brașov (H. Hermann), Cluj și Arad, precum și prin Agenturile speciale în locurile mai însemnate.

TUTU BRĂȘ,
str. Cismădiei 3. SIBIU. str. Cismădiei 3.
Edificiul băncii „Transilvania“.

Cel mai ieftin izvor de procurare, cel mai mare deposit în toate soiurile. Oroloage, lanțuri de oroage, giuvaier, obiecte de aur și argint, cercei, inele, brățare, lanțuri de gât, broșuri, brățare cu orologiu, garnituri și decoruri de masă în aur și argint curat. [1151] 19—38

Obiecte optice! — Atelier bun de orologer.

Comandele din afară se execută prompt și conștiențios.

Mare prăvălie
de
băcănie, candite, delicatose, bumbacuri etc.,
a societății comerciale

„CONCORDIA“

Str. Măcelarilor nr. 20. Strada Baier nr. 1.
Edificiul „Albinei“.

vânzare în mare și mic.

Toate articolele aparținătoare sferei de băcănie, delicatose, candite și bumbacuri se pot procura cu prețurile cele mai moderate și în calitatea cea mai bună, la societatea „Concordia“.

Prăvălia noastră arangiată după recerințele moderne, numeroasele localități ce ne stau la dispoziție, precum și importul direct de mărfuri ne pun în plăcuta poziție de a corăspunde tuturor așteptărilor.

În special recomandăm Onor. public următoarele articole: Cafea, proaspătă de diferite soiuri, Zahar Raff. I-a, Stafide, Migdale, Mazere, Linte, Orez, Piper, Cuișoare, Șofran francez, Thee, făină de toți numerii, Orange, Masline, Icre negre și roșii, Șuncă, Salamă, Pești marinați (Aalfisch, heringi, ruși), brânze proaspete; Liqueuri (E. Lichtwitz & Co.) Rum, Cognac.

Vinars curat de drojdii. — Vinars curat de prune.
Oțet de vin veritabil.

Vinuri curate și tot felul de ape minerale.

Fructe sudice, Oleiuri, Lumini, Săpunuri, Petroleu etc.
diferite semințe agronomice plombate și scutite de rocolnă cu prețuri foarte favorabile.

Din despărțământul de textile recomandăm următoarele: Bumbacuri de țesut, Bumbacuri franțozești veritabile (marca D. M. & C.) albe și de diferite colori, Păr, (Haras) bercă, mătăsuri de cusut în diferite colori, etc.

Așteptând numeroasele comande ale M. O. public și promițând serviciu prompt, semnăm cu toată stima

„Concordia“,
societate comercială pe acții.

[1039] 36—

Doi băieți

cu creștere bună se primesc ca învățacei în franzelăria lui

Petru Moga,

Sibiu, str. Cisnădiei nr. 44.

[1803] 6-6

La Librăria „Tipografiei“, societate pe acțiuni în Sibiu se află tot felul de

cărți școlare,

precum și tot felul de recuzite de scris, pene, tocuri, cerneluri diferite colori, diferite ceruse, de desen, caiete pentru limba română și germană, pentru comput, dictando, hârtie de desen, diverse gumă, liniare, călimare.

Comandele se efectuează cu cea mai mare acuratețe și promptitudine.

Pentru numeroase comenzi invită

Librăria „Tipografiei“,

societate pe acțiuni în Sibiu.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare opul premiat și publicat de „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român“

POVEȘTI DIN POPOR

adunate de

Ioan Pop-Retegeanu.

Acest op, care se extinde pe 216 pagini, cuprinzând cele mai frumoase povești și la urmă o însemnare a provincialismelor, costă numai 50 cr. plus 10 cr. porto.

Cumpărați direct de la izvor; astfel cruțați jumătate din preț!

The International Mercantile Association, 31, Cannon Str. London E. c.

Directorii numitei societăți comerciale au decis în ședința din 1 Iunie sub Nr. 1258 înființarea unei secțiuni la centrala de aici, care se va ocupa cu toate afacerile comerciale pentru Austro-Ungaria, făgăduindu-se de exportul produselor engleze și de importul produselor de acolo. Societatea a încheiat cu mai multe fabrici următorul contract: toți articlii puși în comerț să fie notați cu prețurile originale de fabrică, expedarea să se întempe numai pe lângă bani gata și în fine, toți acei articli, cari n'ar corespunde, să fie reprimiți și schimbați, cu alții, ori apoi să se returneze banii, dar numai în cazul, când marfa nu a fost tăiată din bucată, ori n'a fost însemnată într'un mod deosebit la expresă dorință a cumpărătorului.

Prețuri pentru orologioare de buzunar remontoir în val. austr. netto:

Nr. 250. Orologiu anker de argint, cu capac dublu, gravat simplu balansă de compensație, lucru excelent, cu rubine	fl. 14.50	Nr. 74. Același din aur de 14 k., ciselat, foarte elegant	fl. 17.50
" 127. Orologiu anker aurit cu capac dublu, gravat foarte elegant, în 2 mustre: cu stele ori cu flori, de 2 mărimi, pentru doamne și domni. Platat $\frac{3}{4}$, cu rubine, balansă de compensație. Orologiu minunat, poate dura ani	" 22.—	" 105. Orologiu de argint, călindar pe vezi, arată nu numai cu acuratețe timpul obișnuit, ci și ziua, săptămâna, luna, datul și fazele lunii, cu sticlă tare deasupra arătătoarelor; product foarte perfecționat, gravat simplu costă numai fl. 28.50. Același orologiu din aur de 14 k., ciselat fl. 99.—. Din aur de 28 k., fl. 124.—. Cu capac dublu massiv din aur de 14 k., fl. 124.—. Cu capac dublu din aur de 18 k., foarte massiv și elegant	" 62.— " 175.—
" 140. Orologiu de aur 14 k., dar neciselat, fiind virită pentru întărirea capacelor duble o foiță de metal. Product anker excelent cu rubine, un orologiu, care înlocuiește pe deplin unul întreg de aur și costă numai	" 39.—	" 150. Orologiu Chronograph de repetiție, din aur de 14 k., neciselat, fiind virită pentru întărirea capacelor, duble o foiță de metal. Apăsând pe buton, începe arătătorul chronographului să alerge, apăsând eară, stă arătătorul pe loc și la o a treia apăsare sare la locul seu. Mechanismul de repetiție e independent și repetăză bătăile de câte-ori apăsăm; foarte potrivit pentru de-a cunoaște timpul noaptea, neavând trebuință de lumină. Product de precisiune cu toate îmbunătățirile. Orologiu, care nu se poate căpeta nicăiri sub 300 florini; preț extraordinar de fabrică	" 49.— " 63.— " 148.—
" 435. Orologiu anker de aur 14 k., ciselat, sticlă tare de cristal deasupra arătătoarelor. Product excelent	" 49.—		
" 436. Același orologiu din aur tare massiv 14 k., cu capac dublu, foarte elegant	" 63.—		
" 438. Orologiu de aur 18 k., ciselat, sticlă tare de cristal deasupra arătătoarelor, cel mai bun product, ce s'a făcut vre-odată.	64.50		
" 439. Același orologiu cu capac dublu massiv	78.—		
" 70. Orologiu Chronograph de argint, arată a cincina parte din o secundă, potrivit pentru măsurarea celerității la cai. Product foarte bun cu rubine, sticlă de cristal deasupra			

Toate orologioarele noastre de aur le putem lifiera cu monograme, litere, ori nume; alte gravări artistice costă 10 fl. mai mult.

Oroloage pentru dame, toate remontoir.

Nr. 556. De argint, gravat frumos, cu sticlă tare, elegant	fl. 9.—	Nr. 650. De aur, 14 k., ciselat, capac dublu, gravat foarte elegant și cu email. Ceva într'adevăr frumos, ce valorează 110 fl. pentru	fl. 55.—
" 600. Același cu capac dublu, Anker, rubine	" 14.—	" 672. Același, mult mai elegant cu 3 figuri (în horă), orologiu, care nu se poate căpeta nicăiri sub 150 fl.	" 65.—
" 602. Același, gravat mai fin, în formă de scoică	" 17.50		
" 604. De aur, 9 k., ciselat, sticlă groasă, cu broșă de aur	" 23.—		
" 608. Același din aur de 14 k., ciselat, cu broșă de aur	" 30.—		

Afară de acestea, avem încă multe alte orologioare începând de la 4 fl. până la cele mai perfecționate și scumpe cu chronograph, repetiție, oară, pătrar și minute, călindar veșnic și arătător de timp, totul concentrat într'un singur orologiu, care costă și până la 3000 fl., noi însă le expedăm cu prețul jumătate. Și marfă cu diamante și alte petri scumpe, îndeosebi pentru doamne, dăm cu prețul jumătate, rugăm deci pe p. t. public să se adreseze cu încredere către noi.

Fiecare orologiu e cercetat cu cea mai mare grijă înainte de expedare, garantând pe timp de 5 ani.

Aur și argint vechiu, bijuterii vechi primim în schimbul plății, după-ce vor fi examinate și prețuite de noi. Nesînd mulțumiți cu prețuirea noastră returnăm obiectele.

Lanțuri de orologiu, aur 9 k., fl. 1.15; 15 k. fl. 1.85; 18 k. fl. 2.— per gram, atât pentru doamne, cât și pentru domni. Argint 25 cr. per gram.

Postavuri și stoffe de haine

pentru domni și dame, mustrele cele mai noue, moda ultimă, începând cu desenul cel mai ordinar, până la cel mai fin. Materie de iarnă și de vară pentru fracuri și haine de salon, toate calitățile, pentru rinduri întregi bărbătești, materie de pantaloni, materii pentru haine femeiești, lână și bumbac, 1000 de mostre de diferite calități. Prețurile atât pentru materiile bărbătești, cât și pentru cele femeiești variază între 50 cr. și 25 fl. pe metru.

Mostre putem trimite numai dacă ni-se spune anume, ce se dorește și cu ce preț.

Mașini și aparate

Mici mașini de economie, invenția cea mai nouă, fără vâapor (fără căzan), întocmite foarte simplu, putend fi așezate ori-unde ca ori-și-ce cuptor simplu de fer. Încălzirea cu lemn, coks, cărbune, gaz și petrol. Prețul pentru $\frac{1}{10}$ putere de cal (putere firească) în greutate de vre-o sută cincizeci chgr. 245 fl.; pentru $\frac{1}{4}$ putere de cal, greutate cam 320 chgr., fl. 374; $\frac{1}{2}$ putere de cal, greutate cam 600 chgr. fl. 500.—. Mai mari după învoială.

Aparate de uscat, pentru sbicirea a tot felul de poame și legumi. Recomandabile îndeosebi pentru uscarea de prune, carne, produse chimice etc. întocmite în 4 mărimi deosebite. Numărul cel mai înalt poate usca într'o lună la 200.000 chgr. prune, cel mai mic la 30.000. Prețul: numărul cel mai mare 2558 fl.; Nr. 2, fl. 1760; Nr. 3, fl. 1450; Nr. 4, cel mai mic, fl. 1150.—

Ori-care fel poate fi trimis în timp de 4 săptămâni dela ziua comenzi.

Ori-ce alt fel de mașini etc. pentru scopuri industriale se pot comanda la noi, numai să ni-se descrie amănunțit aceea-ce se dorește.

Noi plătim porto pentru toate mărfurile și sîntem gata să plătim și vama, dacă ni-se trimite cu 15% mai mult. Toți articlii se aduc atunci fără nici o cheltuială la casa celui-ce a comandat, care n'are să poarte nici o grijă, întrucât nu se dispune altminterlea.

Banii ni-se pot trimite în bancnote austriace și în epistole recomandate, ori apoi prin ori-ce bancă cu mandatul să ni-se plătească aici. Ne rugăm să alătura la comenzi suma banilor, ori a o asigura într'altfel, rămânend în cazul contrar ori-ce comandă neconsiderată.

Ni-se poate scrie în limba germană, sêrbească ori maghiară. Toate epistolele să se francate în deajuns, altminterlea nu se primesc.

Epistole, comenzi și bani să se trimită la domni directori dela

International Mercantile Association, 31, Cannon Str. London E. c.

Venzători buni (agenți) se caută pentru ori-și-unde, plătindu-se provisiune mare. Pentru mostre, dacă sînt de preț, trebuie să se depună cautiune.

Cunoștințe comerciale nu sînt de lipsă. Ori-și-cine ni-se poate adresa.

Ofertele pentru export de produse de acolo vor fi considerate, comenzi pentru mărfuri vor fi în genere primite și îndeplinite cu promptitudine.

[1688] 5-6

NB. Comenzi mai mari în românește să se pot face prin mijlocirea Librăriei „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu.